

Een biodiversere en klimaatadaptieve infra? Natuurlijk!

*Bestaande en toekomstige kansen en
uitdagingen*

Brabantse Infradag 16 November 2023

Eefje Vissers - Dortmans

Maikel Aragon van den Broeke

Programma

15.15u - 15.25u	Even (inhoudelijk) kennismaken
15.25u - 15.40u	Presentatie Eefje & Maikel
15.40u - 15.55u	Ca. 15 - 20 minuten in groepjes aan de slag
15.55u - 16.00u	Afronding door Eefje & Maikel

Even voorstellen...

Eefje Vissers-Dortmans, adviseur klimaatadaptatie

Generalist: beleid en strategie, klimaatadaptief inrichten, klimaatbestendig bouwen

Projecten: stresstest infra provincie Zeeland, klimaatadaptieve infra provincie Gelderland, uitvoeringsprogramma diverse gemeenten, klimaatbestendig bouwen,....

Maikel Aragon van den Broeke, adviseur natuur

Focus op: biodiversiteit, natuurinclusief bouwen, ontsnippering /faunapassages

Projecten: Rijkswaterstaat PPO en GPO contractvoorbereiding en realisatie (2016-2021), Ontwerp natuurinclusieve stadswijken, ontwerp faunapassages, biodiversiteitsbeleid diverse gemeenten,....

En wie hebben wij voor ons...?

Wie vanuit overheid?

Wie vanuit aannemers?

Dagelijks met klimaatadaptatie bezig?

Dagelijks met biodiversiteit bezig?

Wie zou graag zien dat er meer voor klimaatadaptatie wordt gedaan bij (provinciale) infra?

Wie zou graag zien dat er meer voor biodiversiteit wordt gedaan bij (provinciale) infra?

Klimaatadaptatie

Kansen en goede voorbeelden

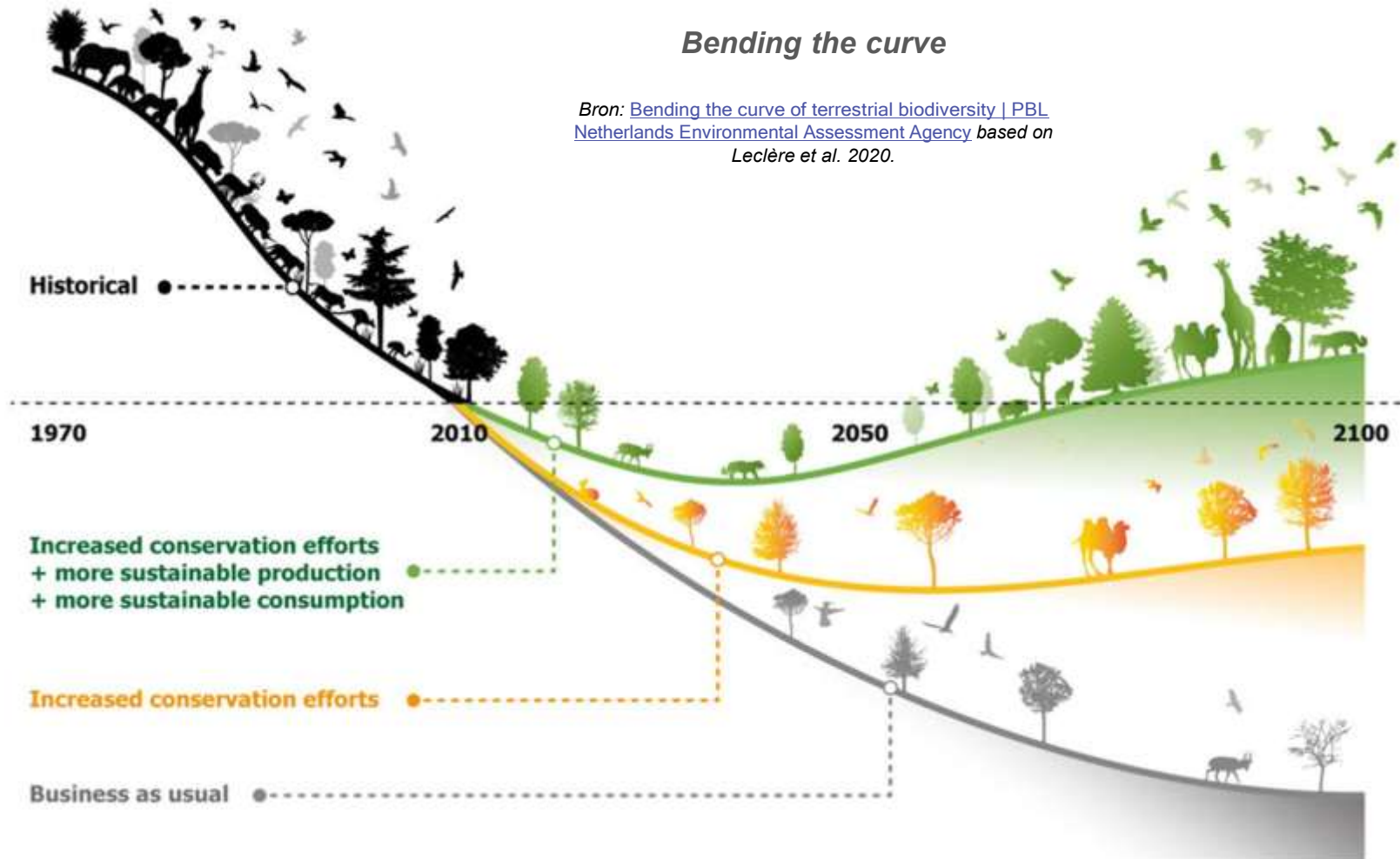
- Waterberging en infiltratie in bermen, combi met biodiverse bermen (tbv droogte en bermbranden)
- Minder/ groene verharding op carpoolplekken/ parkeerplaatsen/ pechplaatsen
- Schaduw bij fietsroutes
- Bermen beschermen tijdens werkzaamheden
- Koppeling maken met gebied rondom projectgebied
- Meekoppelen met andere opgaven
-

Klimaatadaptatie

- Klimaatverandering:
 - Geleidelijk → beheersmatig hierop inspelen komende jaren
 - Meer extremen → hoe gaan we in beheer om met tijdelijke onbereikbaarheid van wegen door extreme wateroverlast, extreme hitte en droogte?
- Water en bodem sturend → klimaatonderlegger van de provincie
 - Meer rekening houdend met water en bodem
 - Anders beslissen over ruimtelijke ordening en inrichting
- Grondwaterconvenant: 10cm grondwaterstandstijging in beekdalen en 30 cm op de hogere delen
- Begrenzing van het projectgebied

Biodiversiteit

Biodiversiteit

Welke berm herbergt de hoogste biodiversiteit?

5 V's

Ecologisch functioneel groen \neq mooi en aantrekkelijk groen

Biodiversiteit: mooie voorbeelden

A12 Ede - Grijsoord, wegverbreding

Biodiversiteit: mooie voorbeelden

A12 Ede - Grijsoord, wegverbreding

Biodiversiteit: mooie voorbeelden

A27 Utrecht - Hilversum, wegverbreding

Biodiversiteit: mooie voorbeelden

A27 Utrecht - Hilversum, wegverbreding

Biodiversiteit: mooie voorbeelden

Niet alleen grote maatregelen zijn van belang!

Biodiversiteit

Infrastructuur biedt grote kansen

- Enorm areaal / oppervlakte (bermen)¹
- Evenwijdig aan infra: bermen als ecologische verbindingzone
- Haaks op infra: meer faunapassages in scope
- Biodiversiteit combineren met klimaatadaptieve maatregelen: must do!
- Elementen behouden of hergebruiken
- Ecologisch beheer (minder, anders, gefaseerd maaien)
- Diverser en m.i. prettiger wegbeeld
-

¹ Agenda natuurinclusief 2.0: “in 2040 is NL verbonden door een natuurnetwerk dat langs, over en door infrastructuur in het NL loopt”

Het toekomstperspectief voor provinciale infra

- Minder reconstructies, meer (groot) onderhoud (V&R)
- Hoge / hoogste kwaliteit infrastructuur behouden
- Volksgezondheid, leefbaarheid en toekomstbestendigheid worden leidende principes
- Klimaat verandert; grotere weersextremen
 - Toenemende hittestress
 - Droogte / brandgevaar
 - Meer (lokale) wateroverlast
- Afname biodiversiteit zet zich (als we niets veranderen) onverminderd voort

Hierop zijn wij en onze infra nog onvoldoende voorbereid

Uitdagingen biodiversiteit en klimaatadaptatie

- Beplanting in leven houden (nazorg, droogte)
- De juiste (klimaatbestendige) beplanting selecteren
- Natuur afschermen van de infrastructuur en vice versa (faunarasters, natuurlijke scheiding)
- Biodiversiteit en KA volwaardig onderdeel van de scope zien te krijgen (€, inzet, fte, etc.)
- B&O volwaardig onderdeel van de scope (€, inzet, fte, etc.)
- Wat zijn (vaak) belemmerende factoren?
 - *Natuuranalafisme* (onwetendheid)
 - Euro's
 - Onvoldoende menskracht
 - Niet willen aanpassen / veranderen

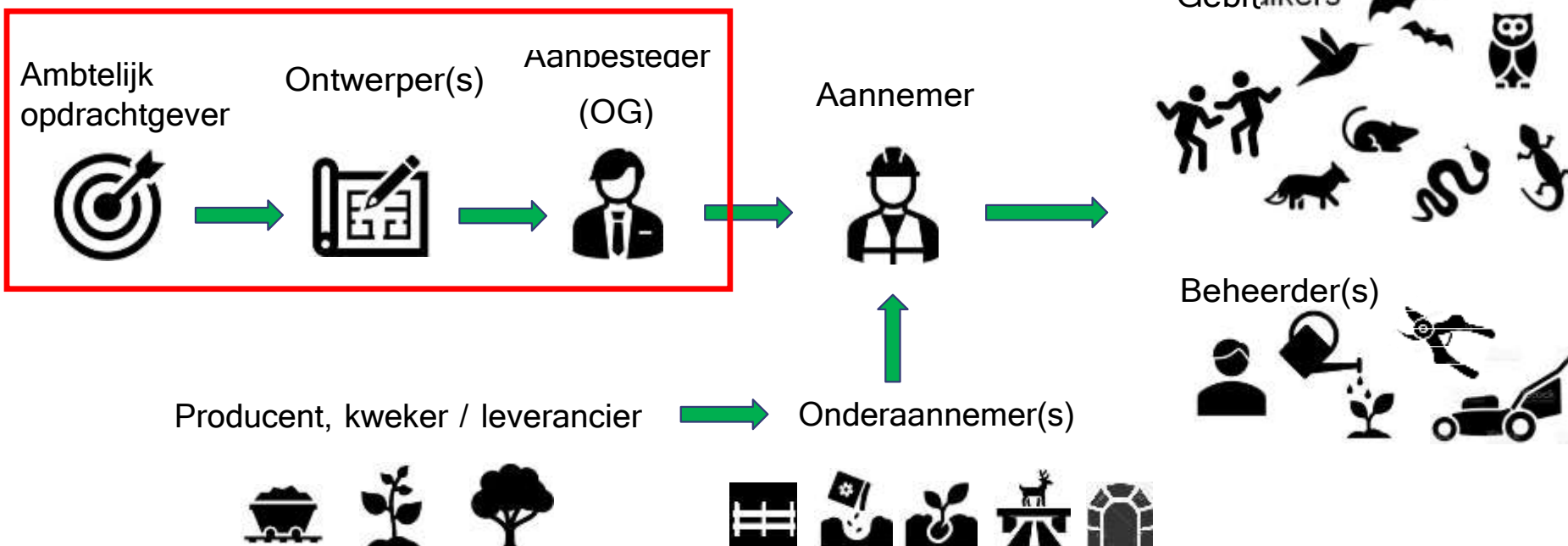
Aan de slag

- In (vier) groepen uiteen
- Iedere groep krijgt een flipover(vel)
- Vul in: hoe naar een (toekomstige) klimaatadaptieve en biodiverse infra toe te werken? **Tips voor de provincie (en onszelf)!**
 - Via de aanbesteding
 - Via het ontwerp
 - Via de aanleg
 - Via het beheer & onderhoud
- Noteer wie? wat? hoe?
- Gelet op de kansen, uitdagingen & belemmeringen die besproken zijn

Schrijven, tekenen, schetsen....

Eindboodschap

De sleutel ligt wat ons betreft binnen het rode vierkant. Overheid, maak het¹ mogelijk!

¹ Verandering ten gunste van klimaatadaptatie en biodiversiteit

Houdoe
en
Bedankt

Eefje Vissers

+31 654712427

Eefje.vissers@tauw.com

